

Τηλεόραση: μεγαλώνει ασθενή παιδιά (Μαριάννα Τζιαντζή)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 24 Οκτωβρίου, 2007

Στη χώρα του, τη Μεγάλη Βρετανία, ο βιολόγος δρ Αρικ Σίγκμαν θεωρείται ο υπ' αριθμόν ένας εχθρός της τηλεόρασης. Προειδοποιεί ότι η υπερβολική έκθεση σ' αυτήν μπορεί να προκαλέσει τα παιδιά από μαθησιακές δυσκολίες μέχρι ορμονικές διαταραχές και αυτισμό. Κι έχει και τα στοιχεία που το αποδεικνύουν. Μια συνέντευξη που θα σας κάνει να αναρωτηθείτε πόσες ώρες τηλεόραση είδαν σήμερα τα παιδιά σας...

Η μεγαλύτερη απειλή για τη δημόσια υγεία, ο πιο σοβαρός υγειονομικός κίνδυνος της εποχής μας, ειδικότερα για τα παιδιά, είναι η τηλεόραση, λέει ρητά ο δρ Αρικ Σίγκμαν στα πολυάριθμα άρθρα, τις συνεντεύξεις και τις διαλέξεις του για **«το πιο αποσιωπημένο σκάνδαλο υγείας της σύγχρονης εποχής»**. Το 2005 εκδόθηκε στη Βρετανία το βιβλίο του Remotely Controlled (**«Τηλεχειριζόμενοι: πώς η τηλεόραση καταστρέφει τη ζωή μας»**), το οποίο όμως, αν και εξαιρετικά καυστικό, δεν προκάλεσε τόσες αντιδράσεις όσες ένα άρθρο του που δημοσιεύθηκε φέτος στο έγκριτο επιστημονικό περιοδικό Biologist του Συλλόγου των Βρετανών Βιολόγων. Υπό τον εύγλωττο τίτλο **«Οπτικό βουντού: οι βιολογικές επιπτώσεις της τηλεθέασης»**, ο Σίγκμαν παραθέτει **15 παθολογικές καταστάσεις που συνδέονται με την παρακολούθηση τηλεόρασης κατά την παιδική ηλικία**. Το πολυσέλιδο αυτό άρθρο έγινε είδηση και πολλές εφημερίδες ανά τον κόσμο -και στην Ελλάδα- παρουσίασαν σε περίληψη τα κύρια σημεία του.

Ο δρ Σίγκμαν δεν είναι ένας προφήτης που κατέβηκε από το βουνό με την πρόθεση να σώσει την ανθρωπότητα από τις βλαβερές συνέπειες της τηλεόρασης. Ο ίδιος παραδέχεται ότι το ενδιαφέρον του δεν είναι ακαδημαϊκό. Αυτό που αρχικά τον θορύβησε ήταν η ηλικίας δύομισι χρόνων κορούλα του, η οποία μια ωραία πρωία άρχισε να μιλάει σαν μεθυσμένος γέρος και να γελάει βραχνά, καθώς αντέγραφε μηχανικά τη φωνή ενός χαρακτήρα δημοφιλούς καρτούν. Ενώ το άρθρο του στον Biologist στηρίζεται αποκλειστικά στην επιστημονική βιβλιογραφία και ακολουθεί τους αυστηρούς κανόνες τεκμηρίωσης του περιοδικού, στο βιβλίο του ο Σίγκμαν αναφέρει παραδείγματα από την πείρα του ως πατέρα μικρών παιδιών που μεγαλώνουν χωρίς τηλεόραση (μόνο τα Σαββατοκύριακα βλέπουν επιλεγμένες παιδικές ταινίες σε dvd), αλλά και ως περιηγητή, καθώς συχνά ταξιδεύει σε πολλές περιοχές της Ασίας και της Αφρικής, παρατηρώντας από πρώτο χέρι την επίδραση της τηλεόρασης στην κοινωνία, ιδίως στις χώρες όπου το Μέσο αυτό εισήχθη σχετικά πρόσφατα. **Η**

Βασική διαπίστωσή του είναι ότι παντού τείνει να επικρατήσει μια εθισμένη στην τηλεόραση κουλτούρα, όπου το «μένω μέσα» είναι το καινούργιο «βγαίνω έξω».

«Η τηλεόραση είναι μια πολιτιστική δύναμη που από ιστορική άποψη είναι συγκρίσιμη μόνο με τη θρησκεία», λέει χαρακτηριστικά. «Η τηλεόραση είναι Το Κατεστημένο. Είναι βασικό στοιχείο της υποδομής μιας κοινωνίας, είναι το κεντρικό νευρικό σύστημα του πολιτισμού μας, γι' αυτό η επίδρασή της υπερβαίνει τους διαχωρισμούς ανάμεσα σε Αριστερά και Δεξιά, συντήρηση και πρόοδο.»

Το κουτί της Πανδώρας;

Ούτε ένας ούτε δύο, αλλά δεκαπέντε είναι οι κίνδυνοι από την υπερβολική τηλεθέαση για την υγεία των παιδιών, των εφήβων και των ενηλίκων, σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκέντρωσε ο Αρικ Σίγκμαν: **παχυσαρκία, πρόωρη εφηβεία (ιδίως στα κορίτσια), εξασθένηση του ανοσοποιητικού συστήματος, προβλήματα καρδιάς, αδυναμία συγκέντρωσης της προσοχής (SDAS), μαθησιακές δυσκολίες, διαταραχές ύπνου, Αλτσχάιμερ, μυωπία, αργός μεταβολισμός, αυτισμός, διαβήτης τύπου 1, ορμονικές διαταραχές, μείωση της σεξουαλικής επιθυμίας, αλλαγές στα κύτταρα του δέρματος.**

Οι νέες μελέτες που επιβεβαιώνουν τις ανησυχίες του δρος Σίγκμαν παίρνουν τη μορφή χιονοστιβάδας. Π.χ., τρεις μήνες μετά το άρθρο του στον *Biologist*, μια άλλη επιστημονική δημοσίευση έκανε το γύρο του κόσμου, αυτή τη φορά στο *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*. Ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον Φρέντερικ Ζίμερμαν και οι συνεργάτες του πήραν τηλεφωνικές συνεντεύξεις από περίπου χίλιους γονείς παιδιών ηλικίας 2 - 24 μηνών, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν μορφωμένοι και ευκατάστατοι. Σύμφωνα με αυτήν την έρευνα, το 90% των παιδιών κάτω των 2 χρόνων και το 40% των βρεφών κάτω των 3 μηνών είναι τακτικοί τηλεθεατές. Στην ηλικία των 3 μηνών βλέπουν λιγότερο από μία ώρα την ημέρα, αλλά μέχρι να κλείσουν τα 2 έτη ξεπερνούν τη μιάμιση ώρα την ημέρα, ενώ το 29% των γονέων πιστεύουν ότι τα «βρεφικά» τηλεοπτικά προγράμματα συμβάλλουν στην πνευματική ανάπτυξη των παιδιών τους. Μόλις πριν από λίγες ημέρες, δημοσιεύθηκαν στην αμερικανική επιθεώρηση *Pediatrics* τα ευρήματα αντίστοιχης έρευνας για την παιδική τηλεθέαση, που εκπονήθηκε από τη Σχολή Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου Τζονς Χόπκινς σε δείγμα 2.700 οικογενειών. Σύμφωνα με αυτήν, τα νήπια κάτω των πέντε ετών που βλέπουν τηλεόραση πάνω από δύο ώρες την ημέρα **διατρέχουν σοβαρότερο κίνδυνο να εμφανίσουν προβλήματα συμπεριφοράς, αδυναμίες επικοινωνίας και διαταραχές ύπνου** - εν τούτοις, αν στην ηλικία των πέντε περιορίσουν την τηλεοψία τα συμπτώματα μπορεί να αναστραφούν.

Η ηλεκτρονική μπίμπι σίτερ

Η τηλεόραση είναι ελκυστική, γλυκιά και εθιστική όπως η σοκολάτα, μας λέει ο Αρικ

Σίγκμαν. Επιστήμονες έχουν παρατηρήσει βρέφη μερικών εβδομάδων, ξαπλωμένα ανάσκελα στο πάτωμα, που γυρίζουν το λαιμό τους μέχρι και 180 μοίρες για να δουν την ανοιχτή τηλεόραση. Εδώ και μία 25ετία διεξάγονται έρευνες που δείχνουν ότι τα ίδια τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του Μέσου και όχι το περιεχόμενο του προγράμματος προκαλεί την ανταπόκριση του τηλεθεατή. **Ακόμα και η παθητική τηλεθέαση, δηλαδή η παρουσία ενός ανοιχτού δέκτη στο δωμάτιο, μπορεί να προκαλέσει διαταραχές ύπνου σε παιδιά 5-6 ετών.**

Σκοπός του Αρικ Σίγκμαν δεν είναι να μας προκαλέσει πανικό, αλλά να κατανοήσουμε «πως η τηλεόραση υποκαθιστά πολλά ζωτικά, θετικά πράγματα που κάνουν τα άτομα πιο ευτυχισμένα, πιο λεπτά, πιο υγιή, πιο ολοκληρωμένα». Μας υπενθυμίζει ότι για πρώτη φορά στην ιστορία του ανθρώπου, τα παιδιά μαθαίνουν τις περισσότερες ιστορίες όχι από τους γονείς, τον παππού και τη γιαγιά, το σχολείο ή την εκκλησία, αλλά από μια ομάδα μακρινών επιχειρήσεων που έχουν κάτι να πουλήσουν. Η τηλεόραση έχει γίνει μόνιμο μέλος της οικογένειας. Αν όμως δεν αναθρέψουμε εμείς οι ίδιοι τα παιδιά μας, προειδοποιεί ο Σίγκμαν, «κάποιος άλλος σε μια γυάλινη οθόνη θα το κάνει. Και αυτός ο άλλος μάλλον δεν θα είναι η Μαίρη Πόπινς»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Κύριε Σίγκμαν, μήπως υπερβάλλετε; Είναι τόσο τρομακτικά αυτά που περιγράφετε στο βιβλίο και στα άρθρα σας, που θυμίζουν θεωρία συνωμοσίας.

Μα αυτά που περιγράφω δεν είναι αποκυήματα της φαντασίας μου, αλλά στηρίζονται σε δεκάδες ακαδημαϊκές μελέτες και πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων απ' όλο τον κόσμο. Εγώ απλώς συγκέντρωσα το υλικό, το μελέτησα, το ταξιόνησα και το παρουσίασα στο κοινό. Και αν θεωρούμαι «τεχνοφοβικός» ή «εχθρός της τηλεόρασης», τότε ο χαρακτηρισμός αυτός θα πρέπει να συμπεριλάβει και τους εκατοντάδες επιστήμονες και πανεπιστημιακούς που έχουν επισημάνει τους κινδύνους τους οποίους περιγράφω.

Τότε γιατί αρκετοί σας αντιμετωπίζουν με τόσο σκεπτικισμό;

Γιατί λέω πράγματα δυσάρεστα για κάτι που είναι ευχάριστο, εθιστικό και πανίσχυρο. Κάτι ανάλογο συνέβαινε και με τις καπνοβιομηχανίες, που επί πολλές δεκαετίες λοιδορούσαν τις προειδοποιήσεις των επιστημόνων για τις ολέθριες επιπτώσεις που έχει το κάπνισμα στην υγεία.

Δηλαδή, θα πρέπει να ζήσουμε χωρίς τηλεόραση για να έχουμε την υγεία μας;

Όχι, απλώς υποστηρίζω ότι όπως έχουν τεθεί όρια στη χοληστερίνη, στην κατανάλωση αλκοόλ ή στο χρόνο έκθεσης μας στον ήλιο, έτσι πρέπει να τεθούν κάποια χρονικά όρια στο πόση τηλεόραση βλέπουμε ημερησίως, ιδίως όσον αφορά τα παιδιά.

Πότε η τηλεθέαση είναι «υπερβολική»;

Μέχρι την ηλικία των 2 ίσως και των 3 χρόνων, τα παιδιά δεν πρέπει να βλέπουν καθόλου τηλεόραση. Μία ώρα την ημέρα για παιδιά άνω των πέντε, αλλά ποτέ συσκευή τηλεόρασης στο παιδικό δωμάτιο. Όσο για τους ενηλίκους, το όριο μετά το οποίο αυξάνονται οι κίνδυνοι της εμφάνισης παθήσεων βρίσκεται πολύ πιο κάτω από τον βρετανικό μέσο όρο της ημερήσιας τηλεθέασης που ξεπερνά τις τέσσερις ώρες.

Πώς αποδεικνύεται ότι η τηλεόραση είναι υπεύθυνη για τις παθολογικές καταστάσεις, αφού οι ίδιοι λόγοι που οδηγούν, π.χ., στην παχυσαρκία, οδηγούν ταυτόχρονα και στην πολύωρη τηλεθέαση;

Κάθε άλλο παρά παραβλέπω την επίδραση και άλλων παραγόντων, όπως είναι το μορφωτικό επίπεδο μιας οικογένειας, το εισόδημά της ή οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου. Όμως έχουν συγκεντρωθεί πάρα πολλές ανησυχητικές ενδείξεις που επιβάλλουν την άμεση συστηματική, διεπιστημονική μελέτη αυτών των επιπτώσεων και την ανάγκη να τεθεί ένα Ημερήσιο Επιτρεπτό Όριο Τηλεθέασης. Σε αντίθεση με άλλους παράγοντες που επηρεάζουν την ψυχική και τη σωματική υγεία ενός παιδιού, όπως γενετική προδιάθεση, φτώχεια, θάνατος ή διαζύγιο στην οικογένεια, και οι οποίοι δεν μπορούν να ελεγχθούν, η τηλεθέαση μπορεί εύκολα να ελεγχθεί με το κουμπί on/off.

Δεν έχει σημασία τι προγράμματα βλέπουμε; Στο βιβλίο σας περιγράφετε την επίδραση της τηλεόρασης στον τρόπο που μιλάμε, στη γλώσσα του σώματος, στην καθημερινή συμπεριφορά, στη σεξουαλική ζωή.

Είναι αυτονόητο ότι έχει σημασία και τι βλέπουμε, όμως οι βιολογικές επιπτώσεις τις οποίες περιγράφω είναι ανεξάρτητες από το περιεχόμενο των τηλεοπτικών προγραμμάτων. Δείτε το αλλιώς και αναρωτηθείτε όχι μόνο τι μας προσφέρει η τηλεόραση -και είναι αλήθεια ότι κάποια προγράμματα έχουν κάτι να μας προσφέρουν- αλλά το διαφυγόν κέρδος, **τι χάνουμε βλέποντας τηλεόραση**. Και αυτό συνήθως αποσιωπάται. Σε όλο τον βιομηχανικό κόσμο, η τηλεόραση ροκανίζει το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου μας μετά την εργασία και τον ύπνο. Ένας 75χρονος Βρετανός έχει ξοδέψει 12 χρόνια από τη ζωή του βλέποντας τηλεόραση, ενώ **ένα εξαχρονο παιδί έχει ήδη περάσει ένα έτος από τη ζωή του μπροστά στην τηλεόραση**. Σήμερα ένα παιδί έχει περισσότερη οπτική επαφή με την οθόνη της τηλεόρασης ή του υπολογιστή απ' ό,τι με τους γονείς του.

Όμως σήμερα πολλά παιδιά ξοδεύουν περισσότερο χρόνο μπροστά στον υπολογιστή παρά στην τηλεόραση.

Αν και πολλοί υποστηρίζουν ότι τα **βιντεοπαιχνίδια** είναι μια δραστηριότητα λιγότερο παθητική απ' ό,τι η παρακολούθηση τηλεόρασης, **οι επιπτώσεις στην υγεία είναι παρόμοιες**. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι σήμερα στα ακριβά ιδιωτικά αμερικανικά σχολεία η χρήση των υπολογιστών είναι πιο περιορισμένη απ' ό,τι στα δημόσια όπου συχνά η οθόνη δεν συμπληρώνει, αλλά υποκαθιστά τον δάσκαλο.

Κάποιοι λένε ότι η εκστρατεία σας ενάντια στην τηλεόραση εκφράζει τον αιώνιο φόβο του παλιού απέναντι στο καινούργιο. Το ραδιόφωνο, ακόμα και τα πρώτα τυπωμένα βιβλία της εποχής του Γουτεμβέργιου είχαν στην αρχή αντιμετωπιστεί με δυσπιστία και εχθρότητα.

Συνήθως κάθε νέα μορφή λαϊκής τέχνης δέχεται επικρίσεις, όπως έχει συμβεί με τα λαϊκά ρομάντζα, το τσίρκο, τον κινηματογράφο, τη ροκ μουσική, τα κόμικς. Όμως η τηλεόραση δεν μπορεί να συγκριθεί με κανένα Μέσο που έχει εμφανιστεί μέχρι τώρα. Και μόνο ο χρόνος που αφιερώνουμε μπροστά στην τηλεόραση, οι βιολογικές επιδράσεις της τηλεθέασης -για να μην αναφερθώ στις κοινωνικές- είναι χωρίς προηγούμενο. Δεν υπάρχει μέτρο σύγκρισης. Η τηλεόραση είναι ποιοτικά διαφορετική από ένα βιβλίο, ένα δίσκο μουσικής ή ένα κόμικ. **Πολλοί λένε «έβλεπα πολλή τηλεόραση στα νιάτα μου και δεν έπαθα τίποτα», όμως η τηλεόραση σήμερα είναι πολύ διαφορετική απ' ό,τι πριν από 30 χρόνια.**

Το άρθρο σας στο Biologist προκάλεσε πολύ περισσότερες αντιδράσεις απ' ό,τι το βιβλίο σας, αν και στο βιβλίο σας είστε πολύ πιο αναλυτικός και παραθέτετε πλουσιότερη βιβλιογραφία.

Δεν λέω τίποτα διαφορετικό απ' ό,τι στο βιβλίο μου. Το άρθρο αυτό εγκρίθηκε από δύο κριτές, όπως συμβαίνει για κάθε επιστημονική δημοσίευση, και κάθε φράση μου είναι τεκμηριωμένη. Πρέπει όμως να ξέρετε ότι δυσκολεύτηκα πολύ να βρω εκδότη για το βιβλίο μου.

Πού, στη Βρετανία; Μα στη χώρα σας και σε όλο τον κόσμο εκδίδονται αμέτρητα βιβλία που ασκούν πολύ πιο επιθετική κριτική στην τηλεόραση, πώς είναι δυνατόν να ενόχλησε ειδικά το δικό σας;

Εννοείτε πολύ πιο επιθετική κριτική από κοινωνιολογική, πολιτική, ιδεολογική άποψη. Εγώ, αν και δεν παραβλέπω αυτές τις διαστάσεις, εστιάζω στις βιολογικές, νευρολογικές και ψυχολογικές επιπτώσεις. Και αυτός νομίζω είναι ο λόγος που θεωρούμαι ενοχλητικός. Εξάλλου, ας μην ξεχνάμε ότι **η βιομηχανία των εκδό-**

σεων συνδέεται με τη βιομηχανία των ΜΜΕ και ειδικά της τηλεόρασης, ενώ δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις επιστημόνων που η έρευνά τους χρηματοδοτείται έμμεσα από τη βιομηχανία της τηλεόρασης ή των **computer games**. Ωστόσο, εγώ δεν λέω στο κοινό να πιστέψει εμένα, αλλά να λάβει σοβαρά υπόψη τις συλλογικές μελέτες επιφανών επιστημόνων στους τομείς της δημόσιας υγείας, της παιδιατρικής, της ψυχιατρικής, της οικογενειακής ιατρικής και της ψυχολογίας, δηλαδή ανθρώπων που έχουν αφιερώσει τη ζωή τους στην προστασία των παιδιών και της δημόσιας υγείας.

Λύση οι δημιουργικές ασχολίες

Έχουν ανταπόκριση οι επισημάνσεις σας;

Ναι, αλλά όχι στο επίπεδο της κυβέρνησης. Συχνά με καλούν και δίνω διαλέξεις σε σχολεία, σε πανεπιστήμια, σε ενώσεις γονέων και καθηγητών. Τώρα ετοιμάζω ένα βιβλίο που απευθύνεται σε γονείς με πρακτικές συμβουλές για το πώς μπορούν τα παιδιά τους να ζήσουν χωρίς τη διαρκή παρουσία της τηλεόρασης.

Μα μπορεί ο γονέας, ιδίως ο εργαζόμενος, που έχει περιορισμένο ελεύθερο χρόνο, να παίξει το ρόλο του παιδαγωγού και του συντρόφου του παιδιού στο παιχνίδι;

Αυτό που προσπαθώ να δείξω είναι πως **μπορούν να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη δημιουργική και ευχάριστη αυτοαπασχόληση των παιδιών χωρίς τη συνεχή παρουσία του γονέα**. Και αυτό είναι πολύ πιο εύκολο απ' ό,τι νομίζουμε, καθώς τα παιδιά έχουν τεράστια ικανότητα προσαρμογής.

Γιατί στο βιβλίο σας λέτε ότι το «λιγότερο είναι περισσότερο» και ότι δεν πρέπει να φοβόμαστε την πλήξη;

Πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί απέναντι στον πληθωρισμό των ερεθισμάτων και των παιχνιδιών που προσφέρουμε στα παιδιά. Το μεγάλο πλήθος των αντικειμένων και των εντυπώσεων προκαλεί στα παιδιά σύγχυση και αδυναμία συγκέντρωσης. Ας αναγνωρίσουμε στα παιδιά το δικαίωμα στην πλήξη ή μάλλον στο δικαίωμα να βρίσκουν μόνα τους τους τρόπους για να ξεφεύγουν από την πλήξη. Ζούμε στον πολιτισμό της επιτάχυνσης και θεωρούμε υποχρέωσή μας να υποβάλουμε τα παιδιά σε έναν καταιγισμό ερεθισμάτων, μόνο που συχνά έτσι ακρωτηριάζουμε τη φαντασία και την επινοητικότητα τους. Ξέρετε, τα παιδιά είχαν την ικανότητα να ονειροπολούν και να πλάθουν τους δικούς τους κόσμους πολύ προτού ανακαλυφθεί η τηλεόραση.

Τηλεορασόπληκτα (και) τα Ελληνόπουλα

Το 1996 -1997, την πρώτη σεζόν για την οποία διαθέτουμε στοιχεία, κάθε Ελληνόπουλο 4-14 ετών έβλεπε 148 λεπτά, περίπου δυόμισι ώρες την ημέρα τηλεόραση. Μέσα σε μία δεκαετία ο μέσος ημερήσιος χρόνος τηλεθέασης αυξήθηκε κατά 17 λεπτά: σύμφωνα με τις μετρήσεις της AGB για τη σεζόν 2005 -2006, κάθε παιδί καθημερινά περνάει 165 λεπτά μπροστά στην τηλεόραση. Για την περυσινή σεζόν, αυτός ο ημερήσιος χρόνος εμφανίζεται ελαφρώς μειωμένος κατά τέσσερα λεπτά (161 λεπτά), όπως μειωμένος κατά ένα (1) λεπτό σε σχέση με το 2005 - 2006 είναι ο χρόνος που αφιερώνει στην τηλεόραση το σύνολο του πληθυσμού (από 249 σε 248 λεπτά). Ωστόσο, οι πολύ μικρές αυξομειώσεις δεν αναιρούν τη γενική τάση, που είναι ανοδική.

Όσον αφορά τις προτιμήσεις των παιδιών για τις διάφορες τυπολογίες προγράμματος, τα στοιχεία για το 2005 - 2006 δείχνουν ότι οι μικροί τηλεθεατές βλέπουν παιδικές εκπομπές, αλλά όχι μόνον: οι ελληνικές κωμικές σειρές έρχονται πρώτες στη λίστα των προτιμήσεών τους, υψηλές θέσεις κατέχουν τα τηλεπαιχνίδια, η «ελαφρά ψυχαγωγία» και τα ριάλιτι, ενώ πολλά παιδιά βλέπουν και σαπουνόπερες, ελληνικές και λατινο-αμερικανικές. Το ανησυχητικό δεν είναι μόνον τα καταμετρημένα 165 ή 161 λεπτά, αλλά και το γεγονός ότι πολλά παιδιά «βιδώνονται» μπροστά σε μια γυάλινη οθόνη (της τηλεόρασης ή του υπολογιστή) βλέποντας dvd ή παίζοντας ηλεκτρονικά παιχνίδια - και ο χρόνος αυτός δεν καταγράφεται, τουλάχιστον με τις μέχρι σήμερα δυνατότητες μέτρησης. Με άλλα λόγια, η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών δεν μετέβαλε τις συνήθειες τηλεθέασης ούτε των παιδιών ούτε των ενηλίκων.

(Πηγή: Ένθετο περιοδικό της Καθημερινής 21/10/2007)

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ:

- 1) [Η τηλεόραση και τα παιδιά μας \(Tito Squillaci\)](#)
- 2) [Η τηλεόραση και τα παιδιά \(Δημήτρης Αντ. Νικολόπουλος, Επίκ. Καθηγητής Παιδιατρικής\)](#)
- 3) [Παιδιά και χαζοκούτι](#)
- 4) [Μαμ, τηλεόραση και νάνι \(Ιφιγένεια Διαμάντη\)](#)